

- Til stede**
- > Lars Holst Kruse (medl. af Roskilde Byråd for Liberal Alliance)
 - Mads Christian Præstegaard (medl. af Roskilde Byråd for SF)
 - Kim Dahlstrøm (By, Kultur og Miljø - Roskilde Kommune)
 - Rikke K. Sørensen (By, Kultur og Miljø - Roskilde Kommune)
 - Piet Jansen (Veddelev Borger og Grundejer Forening)
 - Kurt Lauridsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening)
 - Niels Henrik Hooge (NOAH Friends of the Earth Denmark)
 - Poul Erik Nystrup (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab)
 - Pim de Jager (Bygningsstyrelsen)
 - Ole Kastbjerg Nielsen (Dansk Dekommissionering)
 - Anja Kraag (Dansk Dekommissionering)
 - Casper Boe Jensen (Dansk Dekommissionering)

- Afbud**
- > Lars-Christian Brask (medl. af Roskilde Byråd for Liberal Alliance)
 - Troels Toft Nielsen (medl. af Roskilde Byråd for Soc.dem.)
 - Pernille Fox (Plan og Udvikling - Roskilde Kommune)
 - Søren Poulsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening)
 - Nanna H. Wenzell (Danmarks Naturfredningsforening - Roskilde)
 - Tarjei Haaland (Greenpeace Danmark)
 - Bodil Waagensen (Borgergruppen for en ansvarlig håndtering af det danske atomaffald)
 - Marie L. Davidsdottir (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab)
 - Bettina Mylin (Danmarks Tekniske Universitet)
 - Bent Lorenzen (Aarhus Universitet)
 - Henrik Roed (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab)
 - David Garf Ulfbeck (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen)
 - Rikke Harlou (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen)
 - Peter Torp Madsen (Bygningsstyrelsen)
 - Claus Kjøller (GEUS)
 - Per Holtzmann Søndergaard (Dansk Dekommissionering)
 - Charlotte Hjorth (Dansk Dekommissionering)
 - Dorthe Høst Sarup (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen)

29. september 2023

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**
Uddannelsesudbud og Optag

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
275355

Referat fra møde i Kontaktforum Roskilde 18. september 2023

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Gennemgang af dagsorden
2. Status på NOL-projektet (link: [bilag 1: Opdateret oversigt over NOL-projektet](#))
 - Opdatering om miljøkonsekvensvurdering
 - Orientering om udbudsprojekt
3. Opdatering om påbud af jordrensning under uranmalmoplager (link: [Klima- og Miljøudvalgets dagsorden 8. juni 2023](#), pkt. 87)
4. Status på udmøntning af B90/2018 (link: [bilag 2: Oversigt over B90-aktiviteter](#))
 - Visualisering af slutdepotkoncept
 - Orientering om besøg af DD's internationale faglige gruppe (link: [bilag 3: Implementeringsplan - Uddybende beskrivelse](#))
5. Evt.

Ad 1. Gennemgang af dagsorden

Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) orienterede om, at et oplæg om facadekonstruktionen på NOL ikke ville indgå i mødet, selv om det var nævnt i en tidligere e-mail om dagsordenen til dagens møde. Det skyldes, at facadekonstruktionen indgår i en revision af 11-punktsprogrammet for NOL, som skal forelægges byrådet. Derfor er det vurderet mest hensigtsmæssigt, at alle byrådsmedlemmer får informationen på samme tid.

Ad 2. Status på NOL-projektet

Ole Kastbjerg Nielsen (OKN) orienterede med fokus på miljøkonsekvensvurdering og udbudsprojekt.

Opdatering om miljøkonsekvensvurdering

Udkast til miljøkonsekvensrapport med underliggende fagnotater er blevet sendt til Miljøstyrelsen den 23. august 2023. Den videre dialog foregår mellem bygherreprådgiver (Emcon A/S) og Miljøstyrelsen, hvorefter rapporten bliver rettet til inden videre behandling.

Orientering om udbudsprojekt

Udbudsprojektet er blevet gjort færdigt. Projektet kan blive ændret som følge af dialogen med de nukleare tilsynsmyndigheder (DNT) om sikkerhedskrav, der har indflydelse på byggeriets dimensionering. Der er aftalt en møderække hen over efteråret, hvor Dansk Dekommissionering (DD) og DNT vil gennemgå en fælles liste med emner, der skal afklares inden udbudsbekendtgørelse. Målet er, at der per årsskiftet 2023-24 kan ske prækvalifikation af tilbudsgivere.

OKN tilføjede, at arbejdet med sikkerhedsvurderingen for NOL sker ift. en opdeling mellem bygningsmæssige og organisatoriske optimeringer ift. strålebeskyttelse. De organisatoriske optimeringer kan udarbejdes parallelt med de øvrige myndighedsprocesser (miljøkonsekvensvurdering og lokalplan, inkl. høringer).

En forudsætning for påbegyndelse af NOL-arbejdet er, at arealet til byggefelter m.m. kan frigives fra strålebeskyttelsesmæssige begrænsninger på anvendelsen. DD har fået foretaget en række målinger, som danner grundlag for strålebeskyttelsesmyndighedens godkendelse af frigivelsesrapport for arealet. Der er indhentet myndighedskommentarer til målingerne, men den endelige rapport er ikke færdig endnu. På ønske fra Piet Jansen (PJ) vil DD undersøge, om han vil kunne få adgang til den foreløbige rapport, bl.a. afhængigt af, om der er sikringsbelagt indhold i den.

Kim Dahlstrøm (KD) spurgte, om NOL-projektet kørte efter tidsplanen eller var forsinket? OKN svarede, at projektet var forsinket ift. folketingsbeslutning B90/2018, hvor NOL var forudsat færdiggjort i 2023. Siden da havde det vist sig, at projektet var mere omfattende end forudset, herunder arbejdet med sikkerhedsvurdering som følge af regelændringer i 2019.

Ad 3. Opdatering om påbud af jordrensning under uranmalmoplæg

OKN oplyste, at store dele af det oprindelige påbud fra 2019 er gennemført. Alene bortgravning/flytning af jord i umættet zone og afværgepumpning udestår. DD er i dialog med Roskilde Kommune om etablering af drænrør til formålet. Flytningen af

jord i umættet zone kan ikke finde sted, før strålebeskyttelsesmyndigheden har meddelt godkendelse af en frigivelsesrapport. Boringer og analysearbejde forventes at tage tre måneder, mens yderligere oprensning af jorden forventes at tage seks-otte måneder, fordi arbejdet forventeligt skal i EU-udbud. Den samlede udgift til dette er estimeret til ca. 13 mio. kr. DD har forespurgt Roskilde Kommune om anvisning af deponi til den oprensede jord. DD har i forbindelse med varsling af påbuddet fremført, at man ikke forventer at kunne efterleve påbuddet om bortgravning/flytning af jord per 1. marts 2024.

KD bemærkede, at fristen i påbuddet for bortgravning af jord er blevet fastsat efter dialog med DD, hvor forholdet omkring EU-udbud har været drøftet, og hvor der har været mulighed for at rejse andre forbehold for efterlevelse. Fristen i påbuddet ligger derfor fast. OKN noterede sig dette og gjorde opmærksom på, at DD havde oplyst Roskilde Kommune om de nævnte forhold i juli måned 2023 og tidligere. I det endelige påbud er fristen sat til 31. december 2024.

Mads Christian Præstegaard (MCP) nævnte, at det oprindelige påbud var blevet meddelt i 2019, og DD kunne have igangsat processen tidligere. MCP anmodede om en orientering af Klima- og Miljøudvalget, hvis den meddelte frist ikke bliver overholdt. MCP spurgte OKN om forholdet mellem strålebeskyttelsesmæssig frigivelse og oplagring af jord. OKN oplyste, at frigivelse er en forudsætning for, at jorden må flyttes til et andet sted. På DD findes der ikke et deponi til oplagring, og derfor har DD forespurgt Roskilde Kommune om anvisning af et deponi. Et alternativ til deponering af jorden er såkaldt jordvask, men den økonomiske forskel på de to processer er ikke oplyst.

Piet Jansen (PJ) spurgte, om det havde været overvejet at neutralisere natriumfluoridforureningen med opløst kalk og henviste til et tidligere indlæg på Kontaktforum Roskildes møde den 12. december 2022. OKN svarede, at DD ville vende tilbage med et svar på dette spørgsmål.

Ad 4. Status på udmøntning af B90/2018

Visualisering af slutdepotprojekt

Anja Kraag (AK) viste en visualisering af DD's slutdepotkoncept ([link til præsentation på ufm.dk](#)). Konceptet består af en kombination af et borehul til det særlige affald (ca. 1 m³ langlivet affald, der indeholder omkring halvdelen af den samlede aktivitet i affaldet på DD) og et mellemdyb depot til kortlivet affald fra dekommissionering/brug af radioaktive stoffer i samfundet. Anlæggets arealbehov er estimeret til ca. 20.000 m².

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte, hvor mange m³ affald, som anlægget skal rumme, og om der var taget højde for NORM affald? AK svarede, at anlægget skal rumme ca. 12.-15.000 m³ affald, men at der ikke er taget politisk stilling til, om NORM affald skal opbevares på anlægget. I folketingsbeslutning B90/2018 er omtalt, at et slutdepot kan overvejes også at skulle kunne modtage NORM.

KD spurgte, hvordan håndtering af radioaktivt affald skal finde sted efter lukning af slutdepotet? AK og OKN svarede, at der sandsynligvis fortsat vil være en håndteringsfacilitet og et afsnit til deponering af fremtidens affald, men at mængderne forventes at blive meget begrænsede, og driftsperioden endnu ikke er fastlagt.

Orientering om besøg af DD's internationale faglige gruppe – implementeringsplan for slutdepot

Kurt Lauridsen (KLA) spurgte, hvordan lokalisering af et slutdepot tænkes gennemført? AK henviste til, at der i B90/2018 er beskrevet en overordnet lokaliseringsproces baseret på frivillighed, og at dialogprocessen vil blive styret af Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM).

NHH anbefalede, at implementeringsplanen fik mere tekst om borgerinddragelse og foreslog, at planen også forholdt sig til lokal kompetenceopbygning/-vedligeholdelse som et selvstændigt tema. Dette støttede PJ og foreslog, at interessentdialog fik et selvstændigt dokument.

NHH foreslog, at der blev gjort mere for at få stærkere dansk deltagelse i EURAD-2 projektet under EURATOM's forsknings- og udviklingsprogram. P.t. deltager DD og NOAH Friends of the Earth Denmark, men NHH så gerne deltagelse fra forskningsinstitutioner. OKN nævnte, at DD har talt med GEUS og DTU Sustain om deltagelse i EURAD-2.

KD spurgte til status på dialogproces i forlængelse af folketingsbeslutning B90/2018. KBBS svarede, at processen fortsat er under forberedelse i UFM.

KD spurgte til om der var en plan B, som sikrede fremdrift i arbejdet med etablering af et slutdepot, såfremt der i dialogprocessen ikke blev identificeret en velvillig kommune? Og hvorvidt gennemførelsen af de dybe geologiske borer på 1-2 lokaliteter afventer dialogprocessen og identifikation af en velvillig kommune? KBBS svarede, at geologiske undersøgelser på 1-2 lokaliteter afventer dialogprocessen. Hvis dialogprocessen ikke fører til det ønskede resultat, vil der foreligge en ny situation, som kræver politisk stillingtagen, da dialogprocessen er en central del af B90/2018.

KD kommenterede, at det på den baggrund er meget svært at se, at der med sikkerhed foreligger en løsning på det radioaktive affald inden udgangen af 2073. KBBS noterede kritik af fremdriften i arbejdet med dialogprocessen og et ønske om at sikre samfundsvidenskabelig faglighed i udviklingen af dialogformer.

NHH spurgte om, hvad der skete ift. udviklingen af fælles internationale løsninger på affaldshåndtering. OKN nævnte, at DD fulgte med i udviklingen af borehulsløsninger, bl.a. i (link til) [ERDO-regi](#), hvor et studie udført af Deep Isolation (USA) har vist, at borehulsteknologien kan være attraktiv ift. det danske affald. Desuden har EU-Kommissionen (DG ENER) fået i opdrag af EU-Parlamentet at undersøge potentialet i fælles løsninger på affaldshåndtering og deponering og er i dialog med ERDO. Endelig nævnte OKN, at DD's internationale faglige gruppe havde foreslået et udviklingsarbejde omkring udvikling af en systematik for behovs- og kravspecifikation (requirements management system) som middel til at skabe bedre overblik over processen mod et slutdepot.

Ad 5. Evt.

PJ spurgte, om der var tanker om at aktivere det nationale kontaktforum igen? KBBS svarede, at når der var nyt om dialogproces m.v., vil det nationale kontaktforum blive indkaldt.

KD bemærkede det begrænsede fremmøde til dagens møde og noterede, at Kontaktforum Roskildes møder var præget af megen orientering. KD foreslog, at det blev overvejet, om det var mere hensigtsmæssigt at afholde virtuelle møder. NHH fandt, at det var udmærket at mødes fysisk og blive orienteret, så der var mulighed for at give feedback på sager, inden de blev "hugget i sten". PJ støttede også fysiske møder og syntes, at udbyttet var umagen værd. Sagen kan tages op igen på næste møde 11. december mhp. mødeplanlægning for 2024.